

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ДО
Г-Н МЛАДЕН МАРИНОВ
МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ
РАБОТИ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Ул. „6-ти септември“ №29
Гр. София 1000

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МАРИНОВ,

Обръщам се към Вас по повод на публикувана информация за въвеждане на автоматизирана информационна система „Административнонаказателна дейност“ на гранично-контролно пропускателните пунктове на Република България и съответно за създаване на пречки за напускане на страната от лица, за които се установи, че имат неплатени глоби по наказателни постановления за нарушения на Закона за движение по пътищата.

Според решението, шофьорите, на които за първи път се връчват наказателните постановления, ще имат право да продължат пътя си и да обжалват или да платят. Тази инициатива за връчването на постановленията на водачи, които не са били намерени, намирам за полезна и считам, че може да бъде подкрепена.

Същевременно водачите, които са с влезли в сила глоби, трябва да платят на ПОС терминали на граничните пунктове, в най-близката банка, или да се разделят с книжката и талона на колата. За неплатени глоби ще се проверяват и останалите пасажери в колата. Така всички те ще трябва или да платят, или да се откажат от пътуването.

Правното основание е разпоредбата на чл.171, ал.1, т.1, б. „д“ от Закона за движение по пътищата (ЗДВП), съгласно която, ако се установи, че спрямо водач на моторно превозно средство има наложена глоба, която не е заплатена в срока за доброволно изпълнение, свидетелството му за правоуправление временно се отнема - до заплащане на дължимата санкция.

Няма съмнение, че неизрядните водачи следва да бъдат санкционирани съгласно законовите разпоредби и глобите, които се налагат, да бъдат своевременно събирани, но е необходимо много внимателно да се следи прилагането на подобна разпоредба в контекста на упражняването на конституционните права на гражданите.

Проблем с така въведената система възниква в случаите, когато гражданите не са били уведомени за издадените наказателните постановления, а същите се смятат за връчени по реда на чл. 58, ал. 2 от Закона за административните нарушения и наказания. В тази ситуация водачите на МПС разбират за издаденото наказателно

постановление и наложеното наказание едва на гранично-контролно пропускателните пунктове. При това положение, те се оказват в ситуация да не могат да продължат пътуването си, без да им е била дадена възможност да реагират спрямо установено по надлежния ред извършено от тях нарушение на Закона за движение по пътищата.

По данни на граждани има и случаи, в които системата не отчита, че дадена глоба е вече платена т.е. ако водачът не носи със себе си платежния документ, удостоверяващ плащането, също може да бъде санкциониран, при положение, че е бил изряден и е заплатил глобата.

Също така обезпокоителен е фактът, че освен водачите, за неплатени глоби ще бъдат проверявани и пътниците.

В тази връзка е важно да посоча, че към момента при влизане или излизане от Република България на проверка от страна на органите на Главна Дирекция „Гранична полиция“ подлежеше единствено валидността на лична карта или паспорт, с които пътуват гражданите.

Съгласно чл. 35, ал. 1 от Конституцията на Република България, всеки има право свободно да избира своето местожителство, да се придвижва по територията на страната и да напуска нейните предели. Правото да се напуска страната може да се ограничава със закон, само за защита на изключително важни обществени интереси – от естеството на националната сигурност и народното здраве или за защита на правата и свободите на други граждани. Тези конституционни права са гарантирани и от правото на Европейския съюз. Тъй като в чл. 57, ал. 1 от Конституцията е прогласена неотменимост на основните права на гражданите, всяка възможност за тяхното ограничаване следва да се тълкува стриктно от законодателя.

Още през 2011 г. предишният омбудсман г-н Константин Пенчев сезира с подобен казус Конституционния съд (КС) – относно законови разпоредби, с които не се разрешава напускането на страната от лица, които не са платили своите данъци.

В решението си по делото, с което установи противоконституционност на разпоредбите, КС посочи, че удовлетворяването на надлежно установените публични и частни задължения трябва преди всичко да се обезпечи чрез ефективно, бързо проведено изпълнително производство, насочено не към самоцелно санкциониране на личността на длъжника, а най-вече към издирване на негово секвестрируемо имущество и прехвърлянето му до размера на установеното парично вземане в патримониума на съответния кредитор.

Държавата може да налага ограничения, с цел събиране на вземанията си, но за да са оправдани тези ограничения, с оглед защитата на конституционните права на гражданите и постигане на целта им, те следва да засягат имуществена, а не личната сфера на нарушителите.

Налаганите ограничения, от страна на държавата, следва да бъдат съобразени с принципа на пропорционалност като предвидената мярка е единственият или най-малко утежняващият начин за постигане на целта, каквато е и практиката на Съда на Европейския съюз.

В този смисъл, държа да отбележа, че не оспорвам важността на събирането на публичноправните вземания, което е възложено на Националната агенция за

приходите (НАП), дори смятам, че то има важен превантивен ефект. Съгласно разпоредбите на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс, при липса на доброволно изпълнение, публичните изпълнители към НАП разполагат със законово регламентирани изпълнителни способности - изпълнение върху вземания и парични средства в банките; изпълнение върху парични средства и вземания на длъжника; изпълнение върху движими и недвижими вещи и ценни книжа. Ако НАП бездейства, следва да се предприемат мерки за преодоляване на причините, поради които не упражнява във всички случаи нормативните си правомощия по принудително събиране, при условие че от публично изнесената информация до момента несъбраните глоби от пътни нарушения възлизат на повече от 109 млн. лева.

Във всички случаи държа да посоча, че при наличие на ясни правомощия на НАП да събира глоби по принудителен ред, няма основание за прехвърляне на събирането им от частните съдебни изпълнители, каквото предложение беше отправено в публичното пространство.

Като омбудсман и защитник на правата на гражданите винаги съм била на мнение, че гражданите имат право на законосъобразно, своевременно, точно и добросъвестно административно обслужване.

Считам, че въвеждането на автоматизираната информационна система „Административнонаказателна дейност“ на гранично-контролно пропускателните пунктове на Република България би довело на практика до затруднения или дори невъзможност български граждани да упражнят конституционното си право да напуснат пределите на страната и да се придвижват свободно. Възможно е да се стигне до струпването на големи групи от пътници както по граничните пунктове, така и в секторите „Пътна полиция“ към ОДМВР.

Предвид гореописаното и на основание чл.19, ал.1, т. 2 от Закона за омбудсмана се обръщам към Вас с препоръка за извършване на преценка доколко в настоящата ситуация е спазен принципът на пропорционалността при въведените ограничения, за да не бъде нарушен балансът между публичния интерес и конституционно закрепените права на гражданите.

С уважение,

**ДОЦ. Д-Р ДИАНА КОВАЧЕВА
ОМБУДСМАН НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**